

Marek Pawelec

ARCHIWUM UNIWERSYTECKIE KATOLICKIEGO UNIWERSYTETU LUBELSKIEGO JANA PAWŁA II WOBEC WYZWAŃ PRZYSZŁOŚCI

Zadania Archiwum Uniwersyteckiego KUL na przestrzeni ostatnich 50 lat istotnie się zmieniały. Początkowo funkcjonowało jako zwykłe biuro i składnica materiałów archiwalnych, lecz dzięki pracy historyków zostało przekształcone przede wszystkim w instytucję naukową.

Przed 50 laty powołano Archiwum jako jednostkę lub raczej jako miejsce przechowywania akt, które uznano za potrzebne w przyszłości. Powstała więc składnica akt, która nie posiadała wykwalifikowanego pracownika jak również odpowiedniego wyposażenia. Stan ten trwał do roku 1974, od tej daty możemy liczyć czas powstawania Archiwum jako jednostki administracyjnej. Działalność Archiwum polegała głównie na udostępnianiu dokumentów do jednostek organizacyjnych Uniwersytetu. Często sami pracownicy korzystali z zasobu Archiwum. W tym czasie zasób liczył ok. 100 mb akt i należały do niego głównie dokumenty z okresu międzywojennego. Dokumentacja powstała po 1944 roku była przekazywana nieregularnie, większość akt znajdowała się w registraturach. W tym czasie Uniwersytet nie liczył więcej niż 4000 studentów i podlegał dotkliwym restrykcjom władz komunistycznych. Wiele kierunków studiów było zamykane, a liczba studentów ograniczana. Kadra naukowa nie zwiększała się, wielu pracowników było związanych z KUL przez wiele lat. W 1974 roku nastąpiła zmian w funkcjonowaniu Archiwum, został powołany stały pracownik oraz złożono akta w jednym miejscu. W 1980 roku został uchwalony Statut Archiwum KUL w myśl którego, jednostka została przekształcona w jednostkę ogólnouczeniową i naukową. Statut podkreślał dość istotną rolę pracy naukowej pracowników oraz pozostawił wciąż, co jest naturalne, rolę służebną w stosunku do całej administracji uniwersyteckiej.

Do zadań Archiwum zaliczono w szczególności:

- gromadzenie, zabezpieczanie, scalanie, rejestrowanie, porządkowanie, opracowywanie techniczno-naukowe i udostępnianie materiałów archiwalnych,
- gromadzenie innej dokumentacji działalności KUL,
- pozyskiwanie spuścizn po pracownikach KUL w formie daru lub zakupu,

- opracowywanie pomocy ewidencyjnych,
- przeprowadzanie brakowania akt oraz konserwacja zasobu,
- udostępnianie archiwaliów dla potrzeb naukowych i urzędowych,
- prowadzenie nadzoru nad działalnością aktotwórczą jednostek organizacyjnych,
- prowadzenie prac naukowo-badawczych w zakresie przygotowania materiałów źródłowych do dziejów KUL,
- współpracę z innymi archiwami wszelkiego typu.

Stworzenie podstawy prawnej umożliwiło staranie się o lepszą bazę lokalową, by godnie zajmować się pracą naukową oraz zatrudnienie pracowników merytorycznie przygotowanych do pracy archiwalno-naukowej. Od 1991 roku postępuje regularne porządkowanie zasobu z uwzględnieniem opracowania inwentarza.

W 1997 roku Archiwum KUL otrzymało nowe pomieszczenia magazynowe i lokal do pracy naukowo-dydaktycznej, pozwoliło to na sukcesywne realizowanie postanowień Statutu o pracy naukowej. Liczba pracowników wzrosła do 4 osób. Pojawiły się nowe zadania w postaci nadzorowania funkcjonowania bezdziennikowego systemu kancelaryjnego oraz udostępniania prac dyplomowych. Cennym doświadczeniem jest szeroka współpraca z innymi archiwami, szczególnie zrzeszonymi w Sekcji Archiwów Instytucji Naukowych i Kulturalnych. Obecnie przygotowywany jest inwentarz komputerowy oraz digitalizacji zbiorów szczególnie ciekawych. Zasób liczy obecnie ok. 1000 mb akt. Pracownicy Archiwum zaangażowani są szczególnie w pracę na polu popularyzowania wiedzy o dziejach Uniwersytetu i nauki na terenie Lubelszczyzny.

Podsumowując pragnę wskazać na pozytywną ewolucję roli Archiwum Uniwersyteckiego zarówno w sferze działalności wewnątrz Uczelni, jak i rosnącą rolę na arenie kontaktów zewnętrznych. Sumienna praca archiwistów może przynieść korzyści zarówno w pracy całej instytucji poprzez poprawę zarządzania narastającą dokumentacją oraz poszukiwaniami sprawniejszego przepływu informacji i wiedzy o Uniwersytecie. Przyszłość niesie nowe wyzwania, którym należy sprostać niezależnie od charakteru szkoły wyższej lub innej placówki naukowej. Sądzę, że zarysowane projekty rozwojowe Archiwum KUL zyskają realny kształt i pozwolą przybliżyć ideę naszego Uniwersytetu. Liczymy na wsparcie zaprzyjaźnionych archiwistów z Polski oraz mile przyjmujemy sugestie i propozycje archiwistów europejskich.